

ŠILTNAMIO EFEKTĄ SUKELIANČIŲ DUJŲ IŠMETIMŲ SKAIČIUOKLĖ SAVIVALDYBĖMS

VARTOTOJO VADOVAS

Versija 1.1

Dokumento istorija

Šis vartotojo vadovas yra pagalbinė priemonė savivaldybių atstovams norint apskaičiuoti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekį savivaldybėje, naudojant parengtą ŠESD išmetimų skaičiuoklę savivaldybėms. Skaičiuoklė yra parengta Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos užsakymu atliekant projektą „Klimatui neutralių savivaldybių gairių parengimas“ (2023 m. rugpjūčio 28 d. sutartis su UAB „Vesta consulting“ Nr. VPS-69). Skaičiuoklė yra viešai prieinama adresu https://klimatokaita.lt/visuomenei/skaiciuokles_naujas/sesd-ismetimu-skaiciuokle-savivaldybems/.

ŠESD skaičiuoklės ir vartotojo vadovo atnaujinimo istorija pateikiama žemiau esančioje lentelėje.

Lentelė 1. Informacija apie ŠESD skaičiuoklės ir vartotojo vadovo atnaujinimo istoriją

Vartotojo vadovo versija	Skaičiuoklės versija	Atnaujinimo data	Atnaujinimas
1.1	1.1	2025 09 15	-
1.0	1.0	2024 04 29	-

TURINYS

Santrumpų sąrašas	4
1. ŠESD išmetimų skaičiuoklė savivaldybėms	5
1.1. Pagrindiniai skaičiuoklės parametrai	6
1.2. ŠESD išmetimų skaičiavimui reikalingi duomenys	7
1.2.1 Lapas „Savivaldybė“	7
1.2.2 Lapas „I. Energetika – Įvestis“	7
1.2.3 Lapas „II. Transportas – Įvestis“	10
1.2.4 Lapas „III. Atliekos - Įvestis“	12
1.2.5 Lapas „IV. Pramonė – Įvestis“	14
1.2.6 Lapas „V.1 3 ŽEMĖS ŪKIS – Įvestis“	16
1.2.7 Lapas „V.2 ŽŪŽŪKMS – Įvestis“	17
1.3. ŠESD pokyčio stebėseną.....	17
1 Priedas. Pavyzdinė forma - užklausa AB „Energijos skirstymo operatoriui“	18
2 Priedas. Pavyzdinė forma - užklausa Aplinkos apsaugos agentūrai	19
3 Priedas. Durpžemių pasiskirstymas savivaldybėje	20

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

Santrumpa	Paaiškinimas
AAA	Aplinkos apsaugos agentūra
AEI	atsinaujinantys energijos ištekliai
ATL	apyvartinis taršos leidimas
CH ₄	metanas
CO ₂	anglies dioksidas
CO ₂ e	anglies dioksido ekvivalentas
CŠT	centralizuotas šilumos tiekimas
ES	Europos Sąjunga
ES ATLPS	Europos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema
ESO	AB „Energijos skirstymo operatorius“
F-dujos	Fluorintos šiltnamio efektą sukeliančios dujos
HFC	hidrofluorangliavandeniliai
JTBKKK	Jungtinių Tautų bendroji klimato kaitos konvencija (<i>angl. The United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC</i>)
NIR	nacionalinė ŠESD apskaitos ataskaita (<i>angl. National inventory report</i>)
NMLOJ	ne metaniniai lakieji organiniai junginiai
N ₂ O	azoto suboksidas
PMP	Pasaulinis merų paktas
SGD	suskystintos gamtinės dujos
SND	suskystintos naftos dujos
ŠESD	šiltnamio efektą sukeliančios dujos
TKKK	Tarpyvyriausybė klimato kaitos komisija (<i>angl. The Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC</i>)
TKKK 5AR	Tarpyvyriausybės klimato kaitos komisijos penktoji vertinimo ataskaita: Klimato kaita (<i>angl. IPCC Fifth Assessment Report: Climate Change, 2014 (5AR)</i>)
VAP	visuotinio atšilimo potencialas (<i>angl. Global Warming Potential</i>)
VDA	Valstybės duomenų agentūra
ŽŪŽŪKM	Žemės naudojimas, žemės naudojimo keitimas ir miškininkystė

1. ŠESD išmetimų skaičiuoklė savivaldybėms

ŠESD išmetimų skaičiuoklė savivaldybėms (toliau – Skaičiuoklė) skirta apskaičiuoti savivaldybės ribose išmetamą ir absorbuojamą (sugeriamą) ŠESD kiekį. Skaičiuoklė paremta tarptautinėmis metodinėmis rekomendacijomis, tokiomis kaip ŠESD protokolo standartu bendruomenėms¹, ŠESD protokolo pagrindu sukurtu įrankiu CIRIS² (*angl. City inventory reporting and information system*), kuris skirtas miesto ar savivaldybės ŠESD apskaitos duomenų valdymui ir ataskaitų teikimui. Skaičiuoklė pritaikyta teikti ŠESD išmetimų ataskaitas pagal Europos sąjungos (toliau – ES) merų pakto iniciatyvą bei CIRIS formatus. Skaičiuoklė parengta Excel programos pagrindu.

Skaičiuoklėje vertinami ŠESD išmetimai (ir absorbcija) pagal ŠESD protokolo standartą bendruomenėms suskirstyti į penkis sektorius:

- I. Energetika;
- II. Transportas;
- III. Atliekos;
- IV. Pramonė;
- V. Žemės ūkis ir žemės naudojimas, žemės naudojimo keitimas ir miškininkystė (toliau – ŽNŽNKM).

Siekiant suderinti duomenų tinkamumą ES Merų pakto ataskaitų teikimui, įvesties duomenys dar yra suskirstomi į sub-sektorius.

ŠESD įtrauktos į skaičiuoklę: anglies dioksidas (CO₂); metanas (CH₄); azoto suboksidas (N₂O), hidrofluorangliavandeniliai (HFC). Kitos ŠESD nėra vertinamos, nes duomenys reikalingi jų apskaičiavimui nėra prieinami savivaldybės lygyje arba dėl santykinai nedidelių jų išmetimų.

ŠESD išmetimai suskirstyti į skirtingas vertinimo sritis priklausomai nuo to, kur vyksta ŠESD išmetimus įtakojanti veikla:

- I vertinimo sritis: ŠESD išmetimų šaltiniai esantys miesto ar savivaldybės ribose, pavyzdžiui, kuro deginimas miesto ar savivaldybės ribose esančiose katilinėse.
- II vertinimo sritis: ŠESD išmetimai susiję su tinklais tiekiamos elektros, šilumos, garo ir (arba) vėsos energija miesto ar savivaldybės ribose.
- III vertinimo sritis: Visi kiti ŠESD išmetimai, atsirandantys už miesto ir (ar) savivaldybės ribų, tačiau dėl veiklos vykdomos miesto ar savivaldybės ribose, pavyzdžiui, komunalinių atliekų šalinimas regioniniame sąvartyne.

¹ <https://ghgprotocol.org/ghg-protocol-cities>

² https://www.c40knowledgehub.org/s/article/City-Inventory-Reporting-and-Information-System-CIRIS?language=en_US

1.1. Pagrindiniai skaičiuoklės parametrai

Skaičiuoklę sudaro aprašomosios informacijos, įvesties duomenų, skaičiavimų, rezultatų apibendrinimo lapai. Skaičiuoklės struktūra ir trumpas aprašymas apie kiekvieną skaičiuoklės lapą pateikiama žemiau esančioje lentelėje.

Lentelė 2. Skaičiuoklės struktūra

Lapas	Aprašymas
Įvadas	Pateikiamas trumpas skaičiuoklės aprašymas.
Turinys	Pateikiamas skaičiuoklės turinys, paspaudus ant mėlyno teksto galima nusikelti į pažymėtą lapą.
Savivaldybė	Bendra informacija apie savivaldybę, ŠESD apskaitos metus, ŠESD pokyčio stebėsenos rodiklius svarbi informacija.
XXX – Suvestinė	ŠESD išmetimų iš tam tikro sektoriaus rezultatų suvestinė.
XXX – Įvestis	Duomenų lapas, kuriame savivaldybė turi įvesti skaičiavimams reikalingus duomenis.
CIRIS	Šiame lape apibendrinami skaičiavimų rezultatai, vadovaujantis ŠESD protokolo standartu bendruomenėms. ŠESD išmetimai apibendrinami pagal ŠESD išmetimo šaltinių sektorius ir sub-sektorius, taip pat išmetimai išskirstomi pagal vertinimo sritis.
Merų paktas	Šiame lape apibendrinti ŠESD skaičiavimo rezultatai pateikiami Merų pakto ataskaitų teikimo formatu.
Grafikai	Pateikiamas ŠESD skaičiavimų rezultatų grafinis vaizdavimas.
ŠESD pokyčio stebėseną	ŠESD pokyčio stebėsenos forma, siūlomi rodikliai

Duomenys, kuriuos savivaldybė turi surinkti ir įvesti į skaičiuoklę aprašyti žemiau esančiuose skyriuose, apibendrintai savivaldybių atstovai turi užpildyti laukelius šiuose lapuose:

- Savivaldybė;
- I. Energetika – Įvestis;
- II. Transportas – Įvestis;
- III. Atliekos – Įvestis;
- IV. Pramonė – Įvestis;
- V.1|3 Žemės ūkis – Įvestis;
- V.2 ŽŪŽNKM – Įvestis.

Skaičiuoklėje naudojamų laukelių spalvų reikšmės:

	savivaldybės atstovo pildomas laukelis
	savivaldybės atstovo pildomas laukelis (Iš pateikto sąrašo pasirenkama įvestis)

1.2. ŠESD išmetimų skaičiavimui reikalingi duomenys

Šiame skyriuje aprašomi skaičiuoklės lapai, kuriuose savivaldybės atstovai turi pateikti ar įrašyti informaciją. Aprašoma kokios informacijos reikia, kokie galimi duomenų šaltiniai. Duomenų šaltiniai nurodomi prie kiekvieno skyriaus. Jei duomenų šaltiniuose nėra ataskaitinių metų – imti artimiausius ataskaitiniam laikotarpiui metus.

1.2.1 Lapas „Savivaldybė“

Šiame lape savivaldybės atsakingas asmuo turi užpildyti informaciją apie savivaldybę.

Duomenų šaltiniai:

Gyventojų skaičius – informacija prieinama VĮ Registrų centras gyventojų registre. Duomenys pasiekiami: <https://www.registrucentras.lt/p/853> → pradžia → gyventojai → Gyventojų registras.

Savivaldybės plotas – informacija iš Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos. Duomenys pasiekiami: [Lietuvos Respublikos žemės fondas - Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos](#).

Keleivių vežimas kelių transportu – Valstybės duomenų agentūra → [Oficialiosios statistikos portalas](#) → Transportas ir ryšiai → Kelių transporto rodikliai → Keleivių vežimas kelių transportu.

Sumokėti ir į savivaldybių biudžetus įskaityti mokesčiai – Valstybės duomenų agentūra → [Oficialiosios statistikos portalas](#) → Ūkis ir finansai (makroekonomika) → Sumokėti ir į savivaldybių biudžetus įskaityti mokesčiai.

1.2.2 Lapas „I. Energetika – Įvestis“

Energetikos sektoriuje yra vertinami ŠESD išmetimai (CO₂, CH₄ ir N₂O) susiję su kuro ir energijos suvartojimu stacionariuose taršos šaltiniuose savivaldybės ribose. Energetikos sektoriaus ŠESD šaltiniai ir informacija reikalinga ŠESD apskaičiavimui yra pateikiama pagal šiuos sub-sektorius:

- Gyvenamieji pastatai;
- Komer ciniai ir instituciniai pastatai ir įrenginiai;
- Gamybos pramonė ir statyba;
- Energetikos pramonė;
- Žemės ūkis ir miškininkystė.

I.1. Gyvenamieji pastatai

Šiame sub-sektoriuje yra vertinami ŠESD išmetimai susiję su kuro deginimu ir elektros suvartojimu namų ūkiuose savivaldybės ribose. Reikalinga informacija apie namų ūkiuose suvartotą energiją:

- gamtines dujas (visos panaudojimo kryptys);
- elektrą (visos panaudojimo kryptys, AEI ir ne AEI);
- kitą kurą pvz. akmens anglį, biokurą ir pan. (visos panaudojimo kryptys).

Duomenų šaltiniai:

Elektros energija ir gamtinių dujų suvartojimas – informacija gaunama iš AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – ESO) pateiktų duomenų: gamtinių dujų ir elektros energijos paskirstymas buitiniams vartotojams. ESO pateikiama informacija apie bendrą elektros energijos suvartojimą, nepriklausomai nuo jos kilmės (ar iš atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) ar ne iš AEI, jeigu neturima papildomos informacijos viską priskirti „Elektros energija (ne AEI)“.

Informacija nėra viešai prieinama, tad norint ją gauti reikia pateikti užklausą ESO. Rekomendacinio pobūdžio užklauso pavyzdys pateikiamas 1 Priede.

Kitas kuras – dažnai savivaldybės neturi arba nerenka informacijos apie skirtingų kuro rūšių suvartojimą namų ūkiuose, tokiu atveju reikia pasirinkti vieną iš galimų informacijos šaltinių:

- a) Jei savivaldybė turi informaciją apie skirtingų kuro rūšių suvartojimą namų ūkiuose pagal kuro rūšis įrašyti informaciją į atitinkamus C13-17 laukelius, tokiu atveju laukelius C27 ir D27 palikti tuščius. Vienas iš informacijos šaltinių apie išskaičiuotą kuro suvartojimą ūkiuose gali būti savivaldybės Atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas.
- b) Jei savivaldybė neturi informacijos apie namų ūkiuose sunaudotas kuro rūšis, tačiau turi informaciją apie prie centralizuotų šilumos tinklų (toliau – CŠT) neprijungtų gyvenamųjų pastatų plotą įrašyti šią informaciją į laukelius C27 ir D27, tokiu atveju C13-17 laukeliuose nieko nepildyti (palikti tuščius), o išmetimai bus išskaičiuoti automatiškai. Vienas iš šaltinių informacijai apie prie CŠT neprijungtų pastatų plotą: Energijos geografinė informacinė sistema: [EnerGIS](#) → Bendros ataskaitos → 3.0.0.V2 Individualių gyvenamųjų pastatų energetinio inventoriaus statistika → nemodernizuotų ir modernizuotų pastatų neprijungtų prie CŠT plotas ir 3.0.0.V3 Daugiabučių gyvenamųjų pastatų energetinio inventoriaus statistika nemodernizuotų ir modernizuotų pastatų neprijungtų prie CŠT plotas.

Skaičiuoklė neįvertina kito kuro suvartojimo maisto ruošai, tačiau daugiau nei 95 proc. suskystintų naftos dujų (SND) yra suvartojama namų ūkiuose maisto ruošai, todėl būtų tikslinga šį suvartojimą įtraukti. Jei savivaldybė turi informacijos apie SND (dujų balionų) naudojimą namų ūkiuose įrašyti šį skaičių C28 ir D28 laukelyje.

1.2. Komerciniai ir instituciniai pastatai ir įrenginiai

Šiame sub-sektoriuje reikalinga informacija apie kuro ir elektros suvartojimą komerciniuose, taip pat savivaldybei priklausančiuose pastatuose ir įrenginiuose, išskiriant elektros energiją, naudojamą gatvių apšvietimui.

Duomenų šaltiniai:

Gamtinių dujų ir elektros energijos suvartojimas – ESO pateikiami duomenys apie komerciniams vartotojams paskirstytą gamtinių dujų ir elektros energijos kiekį. ESO pateikiama informacija apie bendrą elektros energijos suvartojimą, nepriklausomai nuo jos kilmės (ar iš atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) ar ne iš AEI), tad jeigu neturima papildomos informacijos viską priskirti „Elektros energija (ne AEI)“. Paprastai savivaldybės turi informaciją apie elektros energijos, sunaudotos savo pastatuose, infrastruktūroje ar įrenginiuose kilmę.

Informacija nėra viešai prieinama, tad norint ją gauti reikia pateikti užklausą ESO. Rekomendacinio pobūdžio užklauso pavyzdys pateikiamas 1 Priede.

Informacija apie kito kuro suvartojimą komerciniuose pastatuose šiuo metu nėra renkama, tačiau savivaldybės savo iniciatyva gali pateikti užklausas savivaldybėje veikiančioms įmonėms (atmetus pramonės įmones) su prašymu pateikti informaciją apie sunaudotą kurą.

Savivaldybei priklausančių viešųjų pastatų ir įrenginių kuro ir energijos suvartojimo informacija yra savivaldybės kaupiama informacija.

I.3. Gamybos pramonė ir statyba

Šiame sub-sektoriuje vertinami ŠESD išmetimai susiję su elektros suvartojimu bei kuro deginimu stacionariuose įrenginiuose pramonėje ir statybose savivaldybės ribose.

Duomenų šaltiniai:

Gamtinių dujų ir elektros energijos suvartojimas – ESO pateikiami duomenys apie pramoniniams vartotojams paskirstytą gamtinių dujų ir elektros energijos kiekį. ESO pateikiama informacija apie bendrą elektros energijos suvartojimą, nepriklausomai nuo jos kilmės (ar iš atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) ar ne iš AEI), tad jeigu neturima papildomos informacijos viską priskirti „Elektros energija (ne AEI)". Informacija nėra viešai prieinama, tad norint ją gauti reikia pateikti užklausą ESO. Rekomendacinio pobūdžio užklausos pavyzdys pateikiamas 1 Priede.

Kito kuro suvartojimo duomenys pramonės sub-sektoriuje gaunami pateikus užklausą Aplinkos apsaugos agentūrai apie savivaldybės teritorijoje veikiančių ūkinės veiklos objektus eksploatuojančių įmonių (>1 MW galios) sunaudoto kuro rūšis ir kiekius. Reikia atkreipti dėmesį, kad pateiktose ataskaitose ūkinės veiklos objektai nebus sugrupuoti pagal sub-sektorius ir priskyrimą reikės atlikti pačiai savivaldybei. Rekomendacinio pobūdžio užklausos pavyzdys pateikiamas 2 Priede.

I.4. Energetikos pramonė

Šiame sub-sektoriuje vertinami ŠESD išmetimai susiję su energijos ir kuro deginimu stacionariuose įrenginiuose energetikos pramonėje, dažniausiai tai apima katilines, kogeneracinius įrenginius, naftos perdirbimą, durpių bei žalios naftos gavybos įmones ir elektros, dujų, garo bei vėsumos gamybos įmones, įskaitant kurą sudegintą SGD terminale.

Duomenų šaltiniai:

Gamtinių dujų ir elektros energijos suvartojimas – ESO pateikiami duomenys apie katilinėms ir kogeneraciniams įrenginiams paskirstytą gamtinių dujų kiekį. ESO pateikiama informacija apie bendrą elektros energijos suvartojimą, nepriklausomai nuo jos kilmės (ar iš atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) ar ne iš AEI), tad jeigu neturima papildomos informacijos viską priskirti „Elektros energija (ne AEI)". Informacija nėra viešai prieinama, tad norint ją gauti reikia pateikti užklausą ESO. Rekomendacinio pobūdžio užklausos pavyzdys pateikiamas 1 Priede.

Kuro suvartojimo duomenys energetikos pramonės sub-sektoriuje gaunami pateikus užklausą Aplinkos apsaugos agentūrai apie savivaldybės teritorijoje veikiančių ūkinės veiklos objektus eksploatuojančių įmonių (>1 MW galios) sunaudoto kuro rūšis ir kiekius. Reikia atkreipti dėmesį, kad pateiktose ataskaitose ūkinės veiklos objektai nebus sugrupuoti pagal sub-sektorius ir priskyrimą reikės atlikti pačiai savivaldybei. Užklausos pavyzdys pateikiamas 2 Priede.

Kitas būdas surinkti duomenis apie energijos gamybos pramonėje sunaudoto kuro kiekį galėtų būti šių duomenų atsirinkimas ES ATLPS ataskaitų suvestinėje (<https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/siltnamio-efekta->

sukeliantios-dujos-1/es-atl-prekybos-sistema/informacijos-mainu-centras/informacija-veiklos-vykdytojams-dalyvaujantiems-es-atlps/ → puslapio apačioje → veiklos vykdytojų metinių išmetamų ŠESD kiekio ataskaitų suvestinės). Suvestinėse pateikiamos ūkinės veiklos objektus eksploatuojančių įmonių (> 20 MW galios) sunaudoto kuro rūšys ir kiekiai.

Duomenis apie ES ATLPS nedalyvaujančias katilines ir kogeneracinius įrenginius reikėtų surinkti siunčiant užklausas šilumos ir elektros energijos gamybos įmonėms.

1.5. Žemės ūkis ir miškininkystė

Šiame sub-sektoriuje vertinami ŠESD išmetimai susiję su kuro ir elektros energijos naudojimu stacionariuose įrenginiuose žemės ūkyje ir miškininkystėje.

Duomenų šaltiniai:

Gamtinių dujų ir elektros energijos suvartojimas – ESO pateikiami duomenys apie žemės ūkio ir miškininkystės sektoriaus vartotojams paskirstytą gamtinių dujų ir elektros energijos kiekį. ESO pateikiama informacija apie bendrą elektros energijos suvartojimą, nepriklausomai nuo jos kilmės (ar iš atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) ar ne iš AEI), tad jeigu neturima papildomos informacijos viską priskirti „Elektros energija (ne AEI)“. Informacija nėra viešai prieinama, tad norint ją gauti reikia pateikti užklausą ESO. Rekomendacinio pobūdžio užklauso pavyzdys pateikiamas 1 Priede.

Kitos kuro rūšys: savivaldybių turima informacija arba užklausa žemės ūkio ir miškininkystės veiklos vykdytojams.

1.2.3 Lapas „II. Transportas – Įvestis“

Šiame sektoriuje yra vertinami ŠESD (CO₂, CH₄ ir N₂O) išmetimai iš transporto. Sektorius yra skirstomas į šiuos sub-sektorius:

- Kelių transportas (išskyrus viešąjį);
- Kelių transportas (viešasis);
- Geležinkelių transportas;
- Bekelės transportas.

Išmetimai Vidaus aviacijos ir Navigacijos (vidaus vandenų transportas) sub-sektoriuose yra nevertinami dėl duomenų trūkumo savivaldybių lygmeniu bei santykinai nedidelio išmetimų lygio.

II. 1. Kelių transportas (išskyrus viešąjį transportą)

Reikalingi duomenys apie registruotų transporto priemonių skaičių pagal transporto priemonių tipus ir kuro rūšis.

Duomenų šaltiniai:

Transporto priemonių skaičius, jų tipas ir naudojama kuro rūšis pateikiama VĮ Regitra. Duomenys pasiekiami: <https://www.regitra.lt/#> → paslaugos → duomenų teikimas → transporto priemonių registracija. Transporto priemonių grupavimas pagal kuro rūšis į stambesnes grupes atliekamas vadovaujantis žemiau pateikta lentele.

Lentelė 3. Transporto priemonių grupavimas pagal kuro rūšis.

Transporto priemonių registre nurodyta kuro rūšis	Kuro rūšis skaičiavimams
Benzinas	Benzinas
Benzinas/Biometanas	Benzinas
Benzinas/Dujos	Suskystintos naftos dujos (SND)
Benzinas/Dujos/Elektra	Suskystintos naftos dujos (SND)
Benzinas/Elektra	Benzinas
Benzinas/Etanolis	Benzinas
Benzinas/Etanolis/Dujos	Suskystintos naftos dujos (SND)
Benzinas/Etanolis/Elektra	Benzinas
Benzinas/Etanolis/Suskystintos gamtinės dujos	Benzinas
Benzinas/Etanolis/Suskystintos naftos dujos	Suskystintos naftos dujos (SND)
Benzinas/Gamtinės dujos	Benzinas
Benzinas/Suskystintos gamtinės dujos	Benzinas
Benzinas/Suskystintos gamtinės dujos/Elektra	Benzinas
Benzinas/Suskystintos naftos dujos	Suskystintos naftos dujos (SND)
Benzinas/Suskystintos naftos dujos/Elektra	Suskystintos naftos dujos (SND)
Benzinas/Suslėgtos gamtinės dujos	Benzinas
Dyzelinas	Dyzelinas
Dyzelinas/Dujos	Suskystintos naftos dujos (SND)
Dyzelinas/Elektra	Dyzelinas
Dyzelinas/Gamtinės dujos	Gamtinės dujos (SGD)
Dyzelinas/Suskystintos gamtinės dujos	Gamtinės dujos (SGD)
Dyzelinas/Suskystintos naftos dujos	Suskystintos naftos dujos (SND)
Dyzelinas/Suslėgtos gamtinės dujos	Gamtinės dujos (SGD)
Dujos	Suskystintos naftos dujos (SND)
Etanolis	Biodegalai
Etanolis/Elektra	Biodegalai
Gamtinės dujos	Gamtinės dujos (SGD)
Gamtinės dujos/Elektra	Gamtinės dujos (SGD)
Suskystintos gamtinės dujos	Gamtinės dujos (SGD)
Suskystintos naftos dujos	Suskystintos naftos dujos (SND)
Suslėgtos gamtinės dujos	Gamtinės dujos (SGD)
Nenustatyta	Dyzelinas

II.1.A. Kelių transportas: viešasis transportas

Šiame sub-sektoriuje vertinami ŠESD išmetimai susiję su kuro suvartojimu transporte savivaldybės ribose.

Duomenų šaltiniai:

Savivaldybės viešojo transporto įmonės kuro ir elektros energijos suvartojimo duomenys.

II.2. Geležinkelių transportas

Šiame sub-sektoriuje vertinamas ŠESD išmetimas iš kuro sunaudoto geležinkelių transporte savivaldybės ribose.

Duomenų šaltiniai:

AB „Lietuvos geležinkeliai“ turima informacija, kreiptis dėl informacijos apie kuro, suvartoto geležinkelių transporte savivaldybės ribose pateikimo.

II.3. Bekelės transportas

Šiame sub-sektoriuje vertinami ŠESD išmetimai susiję su kuro suvartojimu bekelės transporte (tame tarpe traktoriai, kombainai, savaeigės žemės ūkio mašinos ir kt.). Reikalingi duomenys – bendras bekelės transporto priemonių skaičius savivaldybėje.

Duomenų šaltiniai:

Bendras bekelės transporto priemonių skaičius savivaldybėje pateikiama VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro žemės ūkio technikos registre. Duomenys prieinami: [Statistika - ŽŪTRS \(vic.lt\)](https://statistika.lt) → atitinkamų metų ataskaita.

Vikšrinis ekskavatorius	77
Vikšrinis traktorius	25
Vikšrinis vamzdžių klotuvas	1
Iš viso	4463

Pav. 1. Bendras bekelės transporto priemonių skaičius savivaldybėje

1.2.4 Lapas „III. Atliekos – įvestis“

Šiame sektoriuje yra vertinami ŠESD (CO₂, CH₄ ir N₂O) išmetimai iš komunalinių atliekų tvarkymo ir nuotekų tvarkymo.

III.1. Komunalinių atliekų tvarkymas

Šiame sub-sektoriuje vertinami ŠESD išmetimai susiję su komunalinių atliekų šalinimu regioniniame sąvartyne.

Duomenų šaltiniai:

Pašalintas atliekų kiekis – Apibendrinta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemas Lietuvos savivaldybėse skelbiama Aplinkos apsaugos agentūros puslapyje. Duomenys pasiekiami: <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/atliekos/atlieku-apskaita/informacija-apie-komunaliniu-atlieku-tvarkymo-sistemas-lietuvos-savivaldybese/> → atitinkamų metų ataskaita.

Iš Excel “4 p” lapo esančios lentelės imamas skaičius – „Pašalinta komunalinių atliekų, t“.

Komunalinių atliekų naudojimas/šalinimas									
Suformuota									
Išrinkimo sąlygos									
Ataskaitiniai metai:		2022							
Ataskaitos:		Priimta arba Vertinama							
Regionas	Savivaldybė	Surinkta komunalinių atliekų, t	Perdirbta/panaudota pakartotinai komunalinių atliekų, t	Perdirbta/panaudota pakartotinai komunalinių atliekų, %	Sudeginta komunalinių atliekų, t	perdirbta+sudeginta	Sudeginta komunalinių atliekų, %	Pašalinta komunalinių atliekų, t	Pašalinta komunalinių atliekų, %
Alytaus regionas	Alytaus miesto sav.	21460,581000	16754,353000	78,07	2383,330000	19137,683000	11,11	2322,899000	10,82
	Alytaus rajono sav.	10057,161000	7728,687000	76,85	1295,780000	9024,467000	12,88	1032,815000	10,27
	Birštono sav.	2830,763000	2370,000000	83,72	305,200000	2675,200000	10,78	290,380000	10,26
	Druskininkų sav.	11173,136000	8850,927000	79,22	1118,860000	9969,787000	10,01	1203,354000	10,77
	Lazdijų rajono sav.	6024,934000	4571,512000	75,88	732,500000	5304,012000	12,16	720,300000	11,96
	Prienų rajono sav.	8854,584000	6460,882000	72,97	1176,037000	7636,919000	13,28	1217,666000	13,75
	Varėnos rajono sav.	6954,205000	5128,716000	73,75	896,870000	6025,586000	12,90	928,620000	13,35
	Iš viso regione:	67355,364000	51865,077000	77,00	7908,577000	59773,654000	11,74	7716,034000	11,46
	Jonavos rajono sav.	12002,800000	8712,014000	72,58	2108,780000	10820,794000	17,57	1184,342000	9,87
	Kašiadorių rajono	8939,669000	2752,662000	30,79	2611,485000	5364,147000	29,21	406,484000	4,55

Pav. 2. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemų ataskaitos iškarpa

III.2 Atliekų deginimas be energijos gamybos

Šiame sub-sektoriuje vertinami ŠESD išmetimai susiję su pavojingų atliekų deginimu be energijos gamybos. Išmetimai susiję su komunalinių atliekų deginimu vertinami energetikos sektoriuje.

Duomenų šaltiniai:

Įmonių, deginančių atliekas ne energijos gamybai informacija arba Aplinkos apsaugos agentūros informacija apie savivaldybėje ūkinės veiklos objektus eksploatuojančių įmonių sunaudoto kuro rūšis ir kiekius.

III.2 Biologinis atliekų apdorojimas

Šiame sub-sektoriuje vertinami ŠESD išmetimai susiję su biologiškai skaidžių atliekų ir nuotekų dumblo kompostavimu.

Duomenų šaltiniai:

Jei savivaldybė pati kaupia informaciją apie kompostuojamų atliekų kiekius, tada naudoja savo turimus duomenis. Jei ne, imama regioninio atliekų tvarkymo centro tinklalapyje viešai skelbiama informacija surinkta biologiškai skaidžių (žaliųjų) atliekų kiekį.

2022 m. į DGASA, APP ir ŽAKA gyventojų pristatytų atliekų kiekis, tonos

Atliekų pavadinimas	Akmenės r.	Joniškio r.	Kelmės r.	Pakruojo r.	Radviliškio r.	Šiaulių m.	Šiaulių r.	VISO REGIONE
Didelių gabaritų atliekos	269,250	170,310	184,090	151,220	326,390	1 487,100	315,610	2 903,970
Biologiškai skaidžios (žaliosios) atliekos	166,840	507,358	78,930	107,030	70,545	510,920	228,436	1 670,059
Naudotos padangos	31,860	90,500	59,470	32,430	38,700	158,910	72,350	484,220
Nebenaudojamos elektros ir elektroninės įrangos	30,489	2,398	18,958	12,914	15,684	107,763	10,286	198,492

Pav. 3 Regioninio atliekų tvarkymo centro ataskaitos iškarpa

Kompostuojamo dumblo kiekis imamams iš vandens tiekimo įmonės metinės viešojo vandens tiekėjo ataskaitos parengtos pagal Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodiką, 9 formos imamas rodiklis „Komposto kiekis“ (atkreiptinas dėmesys, kad į skaičiuoklę kiekis įrašomas m^3 , o formoje kiekis pateiktas tūkst. m^3).

I.9.4.	Nuotekų dumblo džiovinimo darbo mašinų ir įrenginių skaičius	vnt.	0
I.9.	Nuotekų dumblo kompostavimas		
I.9.1.	Komposto kiekis	tūkst. m^3	1,1
I.9.2.	Komposto drėgnumas	%	20,0%
I.9.3.	Sausų medžiagų kiekis komposte	tūkst. tonų	0,2
I.9.4.	Metinis nuotekų dumblo kiekis išvežimui (panaudojimui)	tūkst. tonų	1,1
I.9.5.	Nuotekų dumblo tvarkymo darbo mašinų ir įrengimų skaičius	vnt.	8
I.10.	Nuotekų dumblas galutiniam produktui		

Pav. 4 Viešojo vandens tiekėjo ataskaitos iškarpa

III.4. Nuotekų tvarkymas ir šalinimas

Šiame sub-sektoriuje vertinami ŠESD išmetimai susiję su buitinių nuotekų tvarkymu ir šalinimu.

Duomenų šaltiniai:

Iš vandens tiekimo įmonės metinės viešojo vandens tiekėjo ataskaitos parengtos pagal Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodiką 8 formos „Ataskaitinio laikotarpio geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugų realizacija“ imamas „Išvalytas

buitinių ir gamybinių nuotekų kiekis” (atkreiptinas dėmesys, kad į skaičiuoklę kiekis įrašomas m³, o formoje kiekis pateiktas tūkst. m³). Iš tos pačios ataskaitos 9 formos imamas rodiklis “BDS7 atitekančių nuotekų”.

G.13. Atitekančių nuotekų taršos koncentracija				
G.13.1.	pagal:	biocheminis deguonies suvartojimas (BDS7)	mg/l	217,8
G.13.2.		svorinio deguonies suvartojimas (SBO)	mg/l	211,2

Pav. 5. Viešojo vandens tiekėjo metinės ataskaitos iškarpa

Metinė viešojo vandens tiekėjo ataskaita dažniausiai būna paskelbta vandens tiekėjo interneto svetainėje arba reikia paprašyti vandens tiekėjo tiesiogiai.

Prisijungusių prie nuotekų surinkimo sistemos gyventojų dalis, proc. imama iš Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialiojo plano Esamos būklės aiškinamojo rašto arba savivaldybės turima informacija.

1.2.5 Lapas „IV. Pramonė – Įvestis“

Pramonės sektorius apima ŠESD (CO₂, N₂O, HFC) išmetimus susijusius su pramonės procesais ir produktų naudojimu pramonės įmonėse savivaldybės ribose. Pramonės procesai apima tam tikrų medžiagų gamybos ar apdorojimo metu išsiskiriančius ŠESD išmetimus. Pramoninių produktų naudojimas apima namų ūkių tirpiklių naudojimą (riebalų šalinimo, buitinių tirpiklių ir cheminių medžiagų) savivaldybės ribose, taip pat F-dujų naudojimą automobilių kondicionieriuose (mobiliuose taršos šaltiniuose, vertinama tik kelių transportas). Taip pat F-dujos vertinamos komercinės ir pramoninės paskirties objektų šaldymo sistemose.

IV.1. Pramonės procesai

Šiame sub-sektoriuje yra vertinami ŠESD išmetimai susiję su pramonės procesais, patenkančiais į ES ATLPS, tokiais kaip cemento klinkerio gamyba, stiklo gamyba, kalkių, azoto rūgšties, amoniako*, keramikos, mineralinės vatos gamyba ir pan.

Duomenų šaltiniai:

ES ATLPS veiklos vykdytojų metinių išmetamų ŠESD kiekio ataskaitose pateikiama informacija. Duomenys pasiekiami: <https://aaa.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/siltnamio-efekta-sukeliancios-dujos-1/es-atl-prekybos-sistema/veiklos-vykdytojai/ataskaitu-archyvas/veiklos-vykdytoju-metiniu-ismetamuju-sesd-kiekio-ataskaitu-archyvas/>. Pasirinkus atitinkamų metų ataskaitas, reikia pasirinkti savivaldybės ribose veikiančias įmones. Įmonių metinių ŠESD ataskaitų Excel formoje svarbus lapas „I_Summary“, į skaičiuoklę įrašyti I Priedo veiklos pavadinimą (pvz. Stiklo gamyba) ir „proceso metu išsiskiriančios ŠESD“ kiekį – žr. pav. 6 ir 7. Vertinama tik proceso metu susidaranti ŠESD.

F-dujų naudojimo mobilaus oro kondicionavimo sistemose apskaitai reikalingas transporto priemonių skaičius savivaldybėje – duomenys jau įvesti transporto sektoriuje.

F-dujų naudojimo komercinės ir pramonės paskirties objektų šaldymo sistemose reikalingas komercinės ir pramoninės paskirties objektų plotas savivaldybėje.

Duomenų šaltiniai:

VĮ Registrų centras: [Pastatai | VĮ Registrų centras \(registrucentras.lt\)](#). Duomenų rinkmena: Viešbučių, prekybos, paslaugų, maitinimo ir poilsio paskirties pastatai; Gamybos, pramonės, sandėliavimo, transporto ir garažų paskirties pastatai.

1.2.6 Lapas „V.1 | 3 ŽEMĖS ŪKIS – Įvestis“

Šiame sektoriuje vertinami ŠESD (CH₄ ir N₂O) išmetimai susiję su žemės ūkio veikla savivaldybėje. Sektorius apima gyvulių žarnyno fermentaciją, mėšlo susidarymą ir tvarkymą, mineralinių ir organinių trąšų naudojimą žemės ūkio naudmenose bei durpžemių kultivavimą.

V.1. Žarnyno fermentacija ir V.1.2. Mėšlo susidarymas ir tvarkymas

Skaičiavimams reikalinga informacija apie ūkinių gyvūnų skaičių savivaldybėje.

Duomenų šaltiniai:

Informacija apie ūkinių gyvūnų skaičių savivaldybėje yra pateikta VĮ Žemės ūkio duomenų centro ūkinių gyvūnų registro metinės ataskaitose. Duomenys pasiekiami: [GPSAS metinės ataskaitos - GPSAS portalas \(vic.lt\)](#) → atitinkamų metų ataskaita → ūkinių gyvūnų registras. Reikalinga informacija apie šių ūkinių gyvūnų kieki: karvės, kiti galvijai, avys, ožkos, kiaulės, arkliai, paukščiai (bendras skaičius: vištos, žąsys, kalakutai, antys).

V.1.3. Augalininkystė (trąšų naudojimas ir durpžemių kultivavimas)

Šiame sub-sektoriuje vertinami ŠESD išmetimai susiję su organinių ir neorganinių trąšų naudojimu savivaldybės ribose. Kadangi duomenys apie trąšų naudojimą savivaldybės lygmeniu nėra prieinami, bendras išmetamas ŠESD kiekis dėl trąšų naudojimo įvertintas nacionalinėje ŠESD apskaitos ataskaitoje yra paskirstomas proporcingai pagal savivaldybių žemės ūkio naudmenų plotą. Daroma prielaida, kad trąšos naudojamos tik žemės ūkio be ekologinių ūkių ploto naudmenose (ariama žemė, sodai, pievos ir natūralios ganyklos). Reikalinga informacija apie žemės ūkio naudmenas, ekologinių ūkių naudmenas ir durpžemių nusaustintų organinių dirvožemių plotą savivaldybėje.

Duomenų šaltiniai:

Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos. Lietuvos Respublikos žemės fondas. Duomenys apie žemės naudmenas. Duomenys pasiekiami: [Lietuvos Respublikos žemės fondas - Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos \(nzt.lrv.lt\)](#) → atitinkamų metų ataskaita.

Ekologinių ūkių plotas – savivaldybės turima informacija (Žemės ūkio skyrius).

Durpžemių nusaustintų organinių dirvožemių plotas – Valstybinės miškų tarnybos pateikta informacija, savivaldybės lygmenyje pateikiama šio vadovo 3 Priede.

1.2.7 Lapas „V.2 ŽNŽNKM – Įvestis“

V.2.1. Žemės naudojimas, žemės naudojimo keitimas ir miškininkystė

Šiame sub-sektoriuje vertinami CO₂ absorbcija ar išmetimas skirtingose žemės naudmenose savivaldybės ribose. Taip pat vertinama pavienių medžių CO₂ absorbcija. Reikalingi duomenys – miškų, žemės ūkio naudmenų (ariamoji žemė, sodai, pievos ir natūralios ganyklos) ir užstatytų teritorijų (keliai, užstatyta teritorija) plotai savivaldybėje. Pavienių medžių skaičius savivaldybėje.

Duomenų šaltiniai:

Informacija apie savivaldybės žemės naudmenas – Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos žemės fondas. Duomenys apie žemės naudmenas pasiekiami: [Lietuvos Respublikos žemės fondas - Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos \(lrvt.lt\)](#) → atitinkamų metų ataskaita.

Svarbu: užstatytos teritorijos plotas imamas kaip skirtumas tarp vertinamų metų ir praėjusių metų užstatytos teritorijos plotų (pvz.: jei 2023 m. užstatytos teritorijos ir kelių plotas buvo 30 ha, o 2024 m. – 32 ha, į skaičiuoklės atitinkamą langelį reikia įrašyti 2 ha). Kitų žemės naudmenų duomenys imami tik už vertinamus metus (skirtumas neskaičiuojamas).

Pavienių medžių skaičius – savivaldybės želdinių inventORIZacijos duomenys.

1.3. ŠESD pokyčio stebėsena

Savivaldybė pati pasirenka, kurie metai bus baziniai, t.y., su kuriais metais lyginant bus nustatomas ŠESD išmetimų limitas.

Savivaldybė nusistato ŠESD išmetimų mažinimo tikslus Skaičiuoklės lape „ŠESD pokyčio stebėsena“. Rekomenduojama nusistatyti 2030 m. ne mažiau kaip 40 proc., 2040 m – 60 proc., 2050 m. 80 proc.

Kiekvieniems metų ŠESD išmetimams skaičiuoti reikalinga naudoti naują skaičiuoklę. Iš kiekvienų metų ŠESD išmetimų rezultatus reikia sukelti į vieną lentelę. Rekomenduojama suvestinės lentelės forma pateikta skaičiuoklės lape „ŠESD pokyčio stebėsena“.

Papildoma informacija rengiant ŠESD ataskaitas

Gali būti, kad atliekant ŠESD apskaitą savivaldybių lygmenyje, informacija tarp sektorių ar sub-sektorių gali dubliuotis, ar informacijos nėra galimybės priskirti konkrečiam sektoriui, ar tiesiog sektorius nėra vertinamas, tokiu atveju rekomenduojama naudoti identifikacinius trumpinius (*angl. Notation keys*). Siūlomi identifikaciniai trumpiniai:

- „NO“ (*angl. not occurring*) – „Nėra, veikla nevyksta“,
- „NE“ (*angl. not estimated*) – „Nevertinama“,
- „NA“ (*angl. not applicable*) – „Netaikoma“,
- „IE“ (*angl. included elsewhere*) – „Priskirta kitur“

1 PRIEDAS. Pavyzdinė forma – užklausa AB “Energijos skirstymo operatoriui”

AB „Energijos skirstymo operatorius“ (ESO) info@eso.lt

Data

DĖL INFORMACIJOS APIE GAMTINIŲ DUJŲ IR ELEKTROS ENERGIJOS PASKIRSTYMĄ XXXX SAVIVALDYBĖJE PATEIKIMO

XXX rajono/ miesto savivaldybė vykdo savivaldybės šiltinamo efektą sukeliančių dujų (ŠESD) apskaitą.

Prašome iki xxxxx pateikti informaciją apie XXX savivaldybėje per 2023 m. vartotojams paskirstytą gamtinių dujų ir elektros energijos kiekį pagal atskirus energijos suvartojimo sektorius:

- *Buitiniai vartotojai;*
- *Komerciniai ir įstaigų vartotojai;*
- *Pramonė;*
- *Energetikos pramonė;*
- *Žemės ūkis ir miškininkystė*

Informaciją prašome siųsti Jums patogiu formatu elektroniniu paštu xxxxxxxxx.

Šie duomenys bus naudojami skaičiuojant šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekius minėtoje savivaldybėje.

Pastaba: Užklauso tekstas rašomas naudojant savivaldybės blanką, nurodant šią rekomendacinio pobūdžio informaciją, pateiktą Priede 1.

2 PRIEDAS. Pavyzdinė forma – užklausa Aplinkos apsaugos agentūrai

Aplinkos apsaugos agentūra aaa@gamta.lt

Data

DĖL INFORMACIJOS APIE KURO SUNAUDOJIMĄ STACIONARIUOSE TARŠOS ŠALTINIUOSE XXXX SAVIVALDYBĖJE PATEIKIMO

XXX rajono/ miesto savivaldybė vykdo savivaldybės šiltnamo efektą sukeliančių dujų (ŠESD) apskaitą.

Prašome iki xxxxx pateikti informaciją apie XXX savivaldybėje per 2023 m. stacionariuose taršos šaltiniuose sudeginto kuro kiekius pagal kuro rūšis. Informaciją prašome siųsti Jums patogiu formatu elektroniniu paštu xxx.

Šie duomenys bus naudojami skaičiuojant šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekius minėtoje savivaldybėje.

Pastaba: Užklauskos tekstas rašomas naudojant savivaldybės blanką, nurodant šią rekomendacinio pobūdžio informaciją, pateiktą Priede 2.

3 PRIEDAS. Durpžemių pasiskirstymas savivaldybėje

Durpžemių pasiskirstymas pagal savivaldybes 2022 m. Informacija: Valstybinė miškų tarnyba

Nusausintų durpžemių plotas savivaldybėje	Žemės ūkio naudmenos_ha	
Savivaldybė	nusausinta	nenusausinta
Akmenės r.	1125,7	1943,3
Alytaus m.	31,8	25,7
Alytaus r.	12086,0	4356,6
Anykščių r.	8611,0	1588,4
Birštono	123,9	39,6
Biržų r.	5267,1	795,3
Druskininkų	1433,5	444,8
Elektrėnų	3440,5	880,8
Ignalinos r.	7297,8	4203,9
Jonavos r.	2131,6	597,2
Joniškio r.	1017,4	697,9
Kaišiadorių r.	5791,5	684,6
Kalvarijos	5830,2	1070,2
Kauno m.	17,2	33,6
Kauno r.	2365,4	1499,6
Kazlų Rūdos	694,7	503,2
Kėdainių r.	3334,4	262,8
Kelmės r.	9808,3	3181,6
Klaipėdos m.	27,8	1,9
Klaipėdos r.	2636,9	1718,1
Kretingos r.	1783,1	386,4
Kupiškio r.	6085,6	2940,4
Lazdijų r.	12521,7	1999,3
Marijampolės	4315,1	1915,9
Neringos	0,0	2,8
Palangos m.	674,0	21,7
Panevėžio m.	134,2	1,0
Šiaulių m.	222,4	264,9
Varėnos r.	9663,3	4571,1
Vilkaviškio r.	5778,9	1271,5
Vilniaus m.	335,5	99,2
Vilniaus r.	12785,9	4576,4
Visagino	51,4	286,3
Zarasų r.	7469,8	4147,9
Jurbarko r.	381,4	279,0
Mažeikių r.	1311,2	492,1
Molėtų r.	11455,5	4111,1
Pagėgių r.	1691,1	97,5

Pakruojo r.	966,9	264,8
Panevėžio r.	7829,3	995,8
Pasvalio r.	1652,2	155,2
Plungės r.	5964,0	1968,1
Prienų r.	4116,7	1424,8
Radviliškio r.	7581,2	3053,4
Raseinių r.	3699,2	277,1
Rietavo	1949,5	617,9
Rokiškio r.	11145,3	3324,9
Skuodo r.	2336,4	428,1
Šakių r.	206,0	288,6
Šalčininkų r.	8560,9	1029,1
Šiaulių r.	6443,1	1761,6
Šilalės r.	4732,1	965,6
Šilutės r.	10373,4	3457,3
Širvintų r.	4224,6	1321,6
Švenčionių r.	6216,8	3472,1
Tauragės r.	1598,7	2033,6
Telšių r.	9329,6	2357,5
Trakų r.	8996,8	2696,2
Ukmergės r.	7401,9	1074,0
Utenos r.	8759,7	2149,6
Iš viso	273817,1	87110,5